

*Sebastian Gnat**

ANALIZA ZWIĄZKÓW WYBRANYCH WYDATKÓW GMIN AGLOMERACJI SZCZECIŃSKIEJ Z DEMOGRAFICZNYMI PRZEJAWAMI ZJAWISKA SUBURBANIZACJI SZCZECINA W LATACH 2002–2010

1. WSTĘP

Od kilkudziesięciu lat na świecie oraz kilkunastu w Polsce obserwowane jest zjawisko określane mianem suburbanizacji. Pojęcie „suburbanizacji” ma charakter wieloznaczny. Tradycyjnie określano tym mianem proces przenoszenia form przestrzennych miasta oraz form życia miejskiego poza miasto centralne, na tereny w jego sąsiedztwie, oraz proces zespalania funkcjonalnego obszarów podlegających suburbanizacji z miastem centralnym. Mianem suburbanizacji określa się także tylko proces decentralizacji w regionie miejskim polegający na przemieszczaniu się ludności i podmiotów gospodarczych z miasta centralnego do strefy podmiejskiej (Lisowski, Grochowski 2008). Suburbanizację definiuje się także jako proces „wylewania się funkcji miejskich na tereny okoliczne” (Kokot 1995). Mówiąc dokładniej zjawisko to polega na stopniowym opuszczaniu granic administracyjnych miast, zwłaszcza przez osoby zamożne, w celu osiedlenia się w graniczących z miastem miejscowościach. Mówi się, że suburbanizacja znajduje swoje przyczyny w (Dylewski 2007):

- tzw. „cywilizacji miast”,
- mobilności społeczeństwa,
- chęci zamieszkania poza miastem,
- niewydolnej gospodarce przestrzennej wielu miast.

Codienne życie w dużych skupiskach ludzkich, jakim są miasta rodzi wiele niedogodności. Miasto to wyższe niż na terenach nieurbanizowanych wskaźniki przestępczości, większe zanieczyszczenie środowiska, problemy komunikacyjne, betonowe pustynie, tłok, poczucie alienacji, rozluźnienie więzi społecznych. Występowanie tych niekorzystnych bez wątpienia zjawisk doprowadziło do wykształcenia mechanizmów obronnych mających przeciwdziałać złym stronom życia w mieście, jednak bez konieczności rezygnacji z jego dobrodziejstw. Takim mechanizmem obronnym, próbą dostosowania się do istniejącego stanu rzeczy jest zjawisko suburbanizacji. Tendencja do opuszczania zatłoczonych miast daje się zauważyć na całym świecie i z punktu widzenia osób osiedlających się poza miastem jest dobrym sposobem na możliwość kontaktu z naturą i korzystania z wielu dobrodziejstw życia w małej społeczności bez konieczności rezygnowa-

* Dr, Uniwersytet Szczeciński.

nia z beneficjów dużego miasta. Chociaż warto nadmienić, że występuje także zjawisko odwrotne polegające na reurbanizacji zrewitalizowanych obszarów miast. W Ameryce Północnej, tam, gdzie procesy suburbanizacyjne pojawiły się jako pierwsze, zjawisko to jest przedmiotem wielu publikacji naukowych. Ocenia się jej przyczyny (zob. Harris 2004, Mieskowski, Mills 1993) i konsekwencje ekonomiczne (m.in. Brueckner, Irwin 1983), czy też środowiskowe (Kahn 2000). Rozprzestrzenianie się funkcji miejskich poza jego administracyjne granice występuje także w Azji (zob. Fahui Wang, Yixing Zhou 1999). Suburbanizacja Szczecina jest przedmiotem badań od kilkunastu lat, a jej efekty i skutki oceniane na wielu płaszczyznach (zob. m.in. Gnat 2004, 2012, Doszyń 2006, Kokot i Kiepas-Kokot 2011). W toku prowadzonych badań zauważono, że intensywność z jaką następuje napływ ludności na tereny okalające Szczecin jest zróżnicowane. Niektóre gminy cieszą się większym zainteresowaniem inne wręcz przeciwnie. Na takie zróżnicowane kształtowania się zjawiska suburbanizacji ma z pewnością wpływ wiele czynników. Jednym z takich czynników może być polityka władz lokalnych, które poprzez swoje działania w różnych sferach społeczno-gospodarczych mogą tworzyć korzystny lub niekorzystny klimat do tego, by osiedlać się na terenie danej gminy. Celem badania było zweryfikowanie hipotezy, że gminy wchodzące w skład aglomeracji szczecińskiej poprzez swoje działania w zakresie wybranych dziedzin gospodarowania mogą wpływać na intensywność demograficznych przejawów zjawiska suburbanizacji. Szukając potwierdzenia tak postawionej hipotezy zbadano siłę i kierunek związków między wybranymi pozycjami z budżetów gmin aglomeracji szczecińskiej a intensywnością napływu ludności ze Szczecina na tereny tychże gmin. Analizie poddano napływ ludności ze Szczecina do gmin bezpośrednio graniczących ze stolicą województwa zachodniopomorskiego. Gminy te to Dobra (Szczecińska), Goleniów, Gryfino, Kobylanka, Kołbaskowo, Police, Stare Czarnowo¹. Gminy te stanowią część obszaru metropolitalnego – aglomeracji szczecińskiej (por. rysunek 1).

Krótką charakterystyka analizowanych gmin aglomeracji szczecińskiej przedstawia się następująco (zob. Kokot i Kiepas-Kokot 2011):

Kołbaskowo to gmina wiejska położona w pow. polickim. Mimo ekspansji ludności na jej obszar nadal dominuje rolniczy charakter gminy. Władze gminne od wielu lat podejmują działania mające przeciwdziałać powstawaniu rozproszonej zabudowy mieszkaniowej, kierując tę ekspansję w konkretne miejsca i preferując powstawanie zorganizowanej zabudowy wielorodzinnej.

Dobra jest gminą wiejską położoną również w pow. polickim. Dawniejszy rolniczy charakter gminy coraz wyraźniej ustępuje funkcjom mieszkaniowym, głównie w rozproszonej zabudowie jednorodzinnej, zamieniając gminę w typową pod wielkomiejską sypialnię.

¹ W przypadku Goleniowa, Gryfina i Polic badaniem objęto tylko obszary wiejskie gmin, bez znajdujących się w nich miast. Podobnie jak w przypadku badania odpływu ludności na wieś napływ ludności z miast ujęto w pewnym sensie w napływie ludności ze Szczecina, jako największego ośrodka miejskiego w regionie.

Rysunek 1. Aglomeracja szczecińska

Źródło: na podstawie Swianiewicz P., Klimska U. 2005.

Stare Czarnowo jest gminą wiejską położoną w pow. gryfińskim. Znaczącą jej część pokrywają lasy, głównie Puszcza Bukowa (ponad 40%) i użytki rolne. Relatywnie duża odległość od centrum sprawia, że Stare Czarnowo nie jest obecnie postrzegane jako cel ekspansji.

Kobylanka jest gminą wiejską położoną w pow. stargardzkim. Położenie gminy sprawia, że jej obszar jest przedmiotem ekspansji budowlanej zarówno ze strony mieszkańców Szczecina, jak i Stargardu Szczecińskiego. Powstająca zabudowa ma głównie charakter jednorodzinny rozproszony. Istotną część gminy stanowią tereny leśne i rolne.

Goleniów jest gminą miejsko-wiejską i jednocześnie siedzibą pow. goleniowskiego. Miasto jest lokalnym ośrodkiem przemysłowym, głównie przemysłu: drzewnego, meblarskiego i chemicznego. W gminie działa port lotniczy. Barierą suburbanizacji na obszar gminy jest tu strefa leśna przylegająca do Szczecina, powodująca swoiste oddalenie terenów nadających się na ekspansję budowlaną.

Police są gminą miejsko-wiejską położoną na północny zachód od Szczecina. Miasto jest także siedzibą pow. polickiego. Największym przedsiębiorstwem przemysłowym miasta są Zakłady Chemiczne, wokół których rozciągają się tereny inwestycyjne Parku Przemysłowego Police. Ekspansja suburbanistyczna szczecinian dotyczy głównie miejscowości Pilchowo i Tanowo (najbliższe względem Szczecina).

2. SUBURBANIZACJA SZCZECINA

Badając suburbanizację Szczecina skupiono się na jej demograficznym przejawie, a dokładniej mówiąc zbadano skalę migracji mieszkańców stolicy pomorza zachodniego do jej ościennych gmin. W tym celu posłużono się współczynnikami natężenia migracji na tereny wiejskie na 1000 ludności. Współczynnik ten nazwano demograficznym współczynnikiem suburbanizacji (DWS). Jeden z nich mierzy skalę odpływu ludności ze Szczecina (DWS_m), natomiast drugi skalę napływu ludności ze Szczecina na teren każdej z analizowanych gmin (DWS_w).

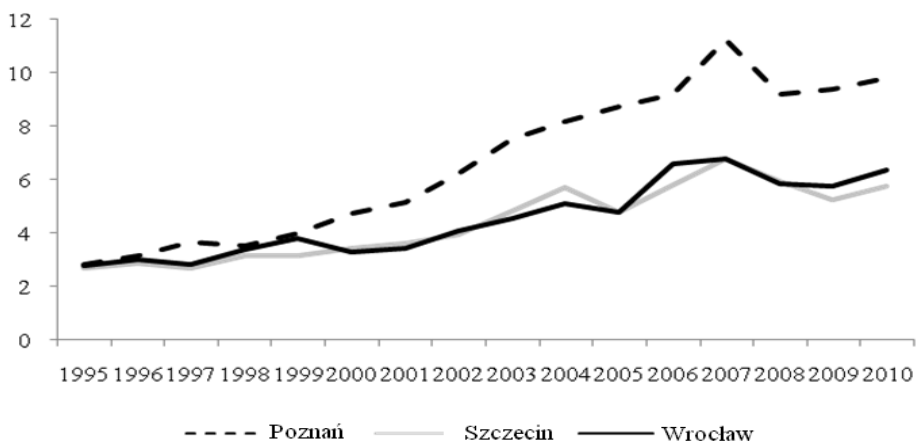
$$DWS_m = \frac{m_w}{l_m} \cdot 1000, \quad (1)$$

gdzie: DWS_m – demograficzny współczynnik suburbanizacji miejski, m_w – liczba osób migrujących z miasta na tereny wiejskie, l_m – ludność miasta.

$$DWS_w = \frac{m_m}{l_w} \cdot 1000, \quad (2)$$

gdzie: DWS_w – demograficzny współczynnik suburbanizacji wiejski, m_m – liczba osób migrujących z miasta na teren gminy, l_w – ludność gminy.

Suburbanizacja Szczecina obserwowana jest od kilkunastu lat i jest to proces charakteryzujący się dodatnią dynamiką. Na rysunku 2 przedstawiono kształtowanie się współczynnika DWS_m w Szczecinie w latach 1995–2010 na tle największych miast Polski zachodniej.

Rysunek 2. Współczynnik DWS_m w Szczecinie, Poznaniu i Wrocławiu w latach 1995–2010

Źródło: Gnat S. 2012.

Tabela 1. Przyrosty całkowite oraz średnioroczne tempo zmian wartości współczynnika DWS_m w latach 1995–2010

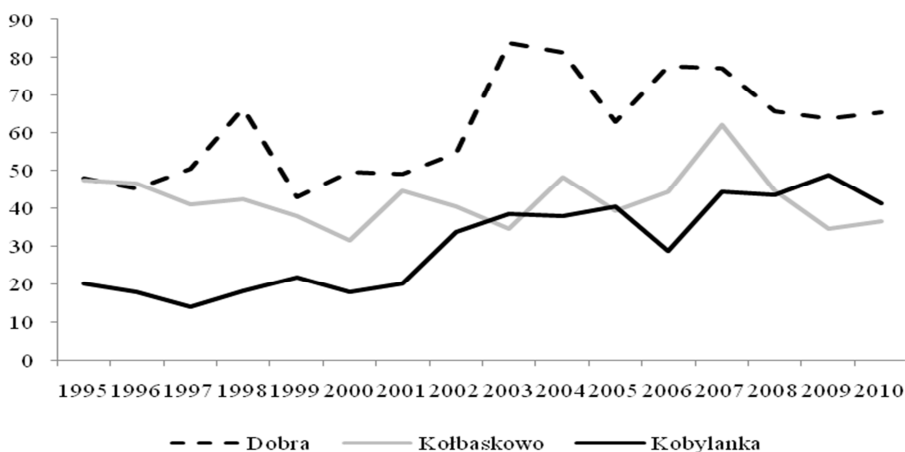
Miasto	Przyrost całkowity [w %]	Średnie roczne tempo zmian [w %]
Poznań	245,8	8,6
Szczecin	114,6	5,2
Wrocław	129,5	5,7

Źródło: jw.

Wartość współczynnik mierzącego natężenie migracji ludności na tereny wiejskie wzrósł w Szczecinie o blisko 115%. Przełożyło to się na średnioroczne tempo wzrostu na poziomie ponad 5%. Proces ten ma także swoją drugą stronę.

3. NAPŁYW LUDNOŚCI DO GMIN OKALAJĄCYCH SZCZECIN

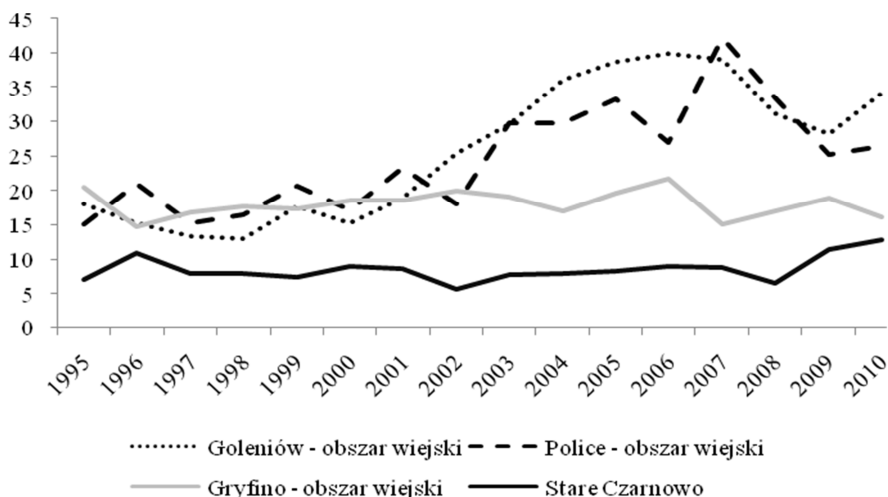
Na tereny okalające Szczecin z roku na rok napływało w badanym okresie coraz większa liczba ludności. Na rysunkach 3 i 4 zaprezentowano kształtowanie się współczynnika DWS_w dla gmin aglomeracji szczecińskiej.

Rysunek 2. Współczynnik DWS_w dla gmin Dobra, Kołbasakowo i Kobyłanka w latach 1995–2010

Źródło: jw.

Z przedstawionych danych wynika, że napływ ludności na tereny okalające Szczecin charakteryzował się zróżnicowaną dynamiką i poziomem. Gminą, która cieszy się w Szczecinie największym uznaniem, w sensie atrakcyjności suburbanizacyjnej jest Dobra. Poza Dobrą większość gmin również charakteryzowała się rosnącym natężeniem napływu ludności z miasta. Wyjątkiem są tutaj gminy Stare Czarnowo, która jest najmniej popularna oraz Gryfino.

Rysunek 3. Współczynnik DWS_w dla gmin Goleniów (obszar wiejski), Police (obszar wiejski), Gryfino (obszar wiejski) i Stare Czarnowo w latach 1995–2010

Źródło: jw.

Z przedstawionych danych wynika, że napływ ludności na tereny okalające Szczecin charakteryzował się zróżnicowaną dynamiką i poziomem. Gminą, która cieszy się w Szczecinie największym uznaniem, w sensie atrakcyjności suburbanizacyjnej jest Dobra. Poza Dobrą większość gmin również charakteryzowała się rosnącym natężeniem napływu ludności z miasta. Wyjątkiem są tutaj gminy Stare Czarnowo, która jest najmniej popularna oraz Gryfino. Zauważyć można ponadto, że większym zainteresowaniem ludności migrującej z miasta cieszą się gminy graniczące z lewobrzeżnym Szczecinem. Wynika to z bliższej odległości od centrum miasta oraz z faktu, że na Prawobrzeżu nie ma jeszcze tak, jak w przypadku części miasta położonej po zachodniej stronie Odry, problemu ze znalezieniem przestrzeni budowlanej.

4. BADANIE ZALEŻNOŚCI WYDATKÓW BUDŻETOWYCH I WSPÓŁCZYNNIKA SUBURBANIZACJI

Władze poszczególnych gmin prowadzą różną politykę inwestycyjną, społeczną czy przestrzenną. Przejawami polityki mogą być środki pieniężne wydatkowane na różnorodne cele. Zbadano, czy istnieje związek między różnego rodzaju wydatkami budżetowymi w gminach bezpośrednio graniczących ze Szczecinem a kształtowaniem się współczynnika DWS_w . Analizując pozycje budżetowe zawarte w szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych do analizy współzależności z DWS_w wybrano następujące wydatki:

- gospodarka gruntami i nieruchomościami,
- gospodarka komunalna i ochrona środowiska,
- oświata i wychowanie,
- transport i łączność.

Wybrane wydatki przeliczono na jednego mieszkańca. Analizy współzależności dokonano dla wydatków zarówno w ujęciu nominalnym jak i realnym. W badaniu odstąpiono od oczyszczenia szeregów czasowych z trendu z uwagi na to, że tylko wąska ich grupa charakteryzowała się wyraźną tendencją. Wydatki gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca cechowała duża nieregularność. W celu zachowania jednolitości podejścia metodologicznego nawet w przypadku wystąpienia tendencji szeregu nie oczyszczono. Sytuacja tak miała miejsce dla wydatków na oświatę i wychowanie. Obliczono współczynniki korelacji liniowej między DWS_w oraz wyspecyfikowanymi wydatkami (szeregi czasowe wydatków były opóźnione o rok w stosunku do szeregów DWS). Przesunięcie takie miało na celu uwzględnienie czasu reakcji na działania władz gmin w procesie suburbanizacji. W uwagi na dostępność danych o budżetach gmin w Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Szczecinie analizie poddano lata 2002–2010.

Dodatknie wartości współczynnika korelacji Pearsona między wydatkami na 1 mieszkania w zakresie gospodarki gruntami i nieruchomościami a współczynnikiem DWS_w w latach 2002–2010 wystąpiły dla gmin Stare Czarnowo, Kołbaskowo oraz Kobylanka. Podobną siłę i kierunek korelacji uzyskano dla danych dotyczących wydatków na jednego mieszkańca zarówno w ujęciu nominalnym jak i po wyeliminowaniu wpływu inflacji.

Współczynniki korelacji Pearsona obliczone dla szeregów czasowych DWS_w i wybranych kategorii wydatków analizowanych gmin (zaprezentowane w tabelach 2–5) charakteryzują się znaczną różnorodnością. Różnorodność ta dotyczy zarówno siły jak i kierunku związku między badanymi zjawiskami oraz statystycznej istotności.

Tabela 2. Współczynniki korelacji Pearsona między wydatkami na 1 mieszkania w zakresie gospodarki gruntami i nieruchomościami (ujęcie nominalne i realne) a współczynnikiem DWS_w w latach 2002–2010

Gmina	Współczynnik korelacji dla wydatków nominalnych	Współczynnik korelacji dla wydatków realnych
Gryfino – obszar wiejski	– 0,62347	– 0,64663
Stare Czarnowo	0,57546	0,50882
Dobra	– 0,09787	– 0,04345
Kołbaskowo	0,59465	0,59478
Police – obszar wiejski	– 0,34925	– 0,35044
Kobylanka	0,54287	0,53209
Goleniów – obszar wiejski	– 0,03645	– 0,01283

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie oraz Banku Danych Lokalnych.

Tabela 3. Współczynniki korelacji Pearsona między wydatkami na 1 mieszkania w zakresie gospodarki komunalnej i ochrony środowiska (ujęcie nominalne i realne) a współczynnikiem DWS_w w latach 2002–2010

Gmina	Współczynnik korelacji dla wydatków nominalnych	Współczynnik korelacji dla wydatków realnych
Gryfino – obszar wiejski	0,30592	0,30986
Stare Czarnowo	0,34526	0,28412
Dobra	– 0,43189	– 0,35686
Kołbaskowo	– 0,01978	– 0,01762
Police – obszar wiejski	0,83301	0,84524
Kobylanka	0,16108	0,13760
Goleniów – obszar wiejski	0,45709	0,47766

Źródło: jw.

Tabela 4. Współczynniki korelacji Pearsona między wydatkami na 1 mieszkania w zakresie oświaty i wychowania (ujęcie nominalne i realne) a współczynnikiem DWS_w w latach 2002–2010

Gmina	Współczynnik korelacji dla wydatków nominalnych	Współczynnik korelacji dla wydatków realnych
Gryfino – obszar wiejski	– 0,23282	– 0,18976
Stare Czarnowo	0,658458	0,53278
Dobra	– 0,64521	– 0,23500
Kołbaskowo	– 0,14957	– 0,09658
Police – obszar wiejski	– 0,25792	– 0,19296
Kobylanka	0,19176	0,15979
Goleniów – obszar wiejski	– 0,33104	– 0,33345

Źródło: jw.

Przy założeniu poziomu istotności równego 0.1 współczynniki korelacji są istotne statystycznie powyżej wartości bezwzględnej 0.592. Oznacza to, że nie wszystkie obliczone współczynniki są istotnie różne od 0. Nie pozwala to jednoznacznie ocenić współistnienia kształtowania się polityki finansowej gmin w analizowanym zakresie i demograficznego współczynnika suburbanizacji. Zauważono jednakże, że dodatnie wartości współczynnika korelacji wystąpiły każdorazowo dla gmin Kobylanka oraz Stare Czarnowo. Spośród badanych gmin były to gminy o najbardziej jednorodnym charakterze, jeśli chodzi o poziom zurbanizowania. W przypadku pozostałych gmin nie zaobserwowano prawidłowości w zakresie siły i kierunku analizowanych związków.

Tabela 5. Współczynniki korelacji Pearsona między wydatkami na 1 mieszkania w zakresie transportu i łączności (ujęcie nominalne i realne) a współczynnikiem DWS_w w latach 2002–2010

Gmina	Współczynnik korelacji dla wydatków nominalnych	Współczynnik korelacji dla wydatków realnych
Gryfino – obszar wiejski	– 0,13298	– 0,09771
Stare Czarnowo	0,901032	0,89082
Dobra	– 0,47855	– 0,45022
Kołbaskowo	– 0,09129	– 0,05772
Police – obszar wiejski	– 0,18142	– 0,12914
Kobylanka	0,618376	0,62779
Goleniów – obszar wiejski	0,285034	0,31997

Źródło: jw.

5. PODSUMOWANIE

W artykule zaprezentowano pierwsze wyniki dotyczące analiz związków działalności władz lokalnych z demograficznymi przejawami zjawiska suburbanizacji. W przeprowadzonym badaniu nie dostrzeżono wyraźniej zależności między badanymi wydatkami gmin a migracją na tereny graniczących ze Szczecinem. Nie potwierdzono zatem w pełni hipotezy o wpływie działań gmin na napływ ludności. Gminami, gdzie zależności były najsilniejsze (i dodatnie) były gminy, które charakteryzują się dość jednolitym charakterem „wiejskim” (Kobylanka, Stare Czarnowo). W pozostałych gminach znaczne zróżnicowanie urbanistyczne oraz wpływ preferencji nabywców nieruchomości nie pozwoliły przy zastosowanych narzędziach na określenie tego, czy władze lokalne mogą za pomocą określonych wydatków i ich zmian w czasie determinować kształtowanie się migracji ludności.

Trudnym do uchwycenia było określenie, jakie wydatki pożytkowane są na obszarach wiejskich tych gmin, w których zlokalizowane jest większe miasto (Goleniów, Police, Gryfino).

Niemniej jednak uzyskane wyniki stanowią przyczynek do dalszych i pogłębionych badań w zakresie przemieszczania ludności w aglomeracji szczecińskiej i wpływu władz lokalnych na te procesy. Badania te będą nakierowane na zwiększenie precyzji dotyczącej lokalizacji wydatków oraz grupowanie gmin z uwagi na ich specyficzne cechy, które różnicują je a zarazem pozwalają na wyszczególnienie pewnych cech wspólnych pozwalających na określenie stopnia ich podobieństwa.

BIBLIOGRAFIA

- Brueckner J, Irwin E. (1983), *The economics of urban sprawl: Theory and evidence on spatial sizes of cities*. Review of economics and statistics, No. 65, s. 479–482.
- Doszyń M. (2006), *Wpływ procesu suburbanizacji na sytuację w mieszkalnictwie w gminach wokół Szczecina w latach 1996–2003*, (w:) Polityka mieszkaniowa miasta Szczecina – zasoby mieszkaniowe w Szczecinie jako element rynku nieruchomości, Instytut Analiz Diagnoz i Prognoz Gospodarczych, Szczecin.
- Dylewski R. (2007), *Żywiłowa suburbanizacja w świetle raportu komisji europejskiej i wnioski dla Polski*, „Człowiek i Środowisko”, nr 1–2.
- Fahui Wang, Yixing Zhou (1999), *Modeling Urban Population Densities in Beijing 1982–90: Suburbanisation and its Causes*, Urban Studies, Vol. 36, No. 2, s. 271–287.
- Gnat S. (2004), *Analizastatystyczna efektu suburbanizacji w Polsce w latach 1996–2003*, Interdyscyplinarne Wykorzystanie Metod Ilościowych IV, Szczecin.
- Gnat S. (2012) *Suburbanizacja Szczecina i jej demograficzne efekty w latach 1995–2010*, Studia i Materiały Towarzystwa Naukowego Nieruchomości, Olsztyn 2012, Vol. 20, nr 3.
- Harris R. (2004), *Creeping conformity: How Canada became suburban*, University of Toronto Press. Toronto.
- Kahn M.E. (2000), *The Environmental Impact of Suburbanization*, Journal of Policy Analysis and Management, Vol.19, No. 4, s. 569–586.
- Kokot S. (2006) *Gospodarcze aspekty suburbanizacji Szczecina*, (w:) *Życie gospodarcze Szczecina*(monografia), Uniwersytet Szczeciński, Szczecin.

- Kokot S., Kiepas-Kokot A. (2011), *Efekty suburbanizacji aglomeracji szczecińskiej*, (w:) Wiadomości statystyczne nr 7– 8, s. 67– 84
- Mieskowski, P., Mills, E. (1993), *The causes of metropolitan suburbanization. Journal of Economic Perspectives*, Vol. 7, No. 3.
- Pęchorzewski D. (2010), *The impact of the global financial crisis on selected aspects of the local residential property market in Poland*. (w:) *ERES Digital Library*, No. 2010_376, Published by SDA BOCCONI UNIVERSITY, Milano.
- Pęchorzewski D. (2011), *Evolution of the local residential real estate markets in selected Polish cities against the various phases of the global financial crisis*. Eindhoven University of Technology Netherlands 2011, (w:) *ERES Digital Library*, No. 2011_100, Published by University of Technology (TU/e), Eindhoven.
- Swianiewicz P., Klimska U. (2005). *Społeczne i polityczne zróżnicowanie aglomeracji w Polsce – waniliowe centrum, mozaika przedmieść*, (w:) *Prace i Studia Geograficzne*, Tom 35, Warszawa.

Sebastian Gnat

ANALYSIS OF THE RELATIONSHIPS BETWEEN SELECTED BUDGET ITEMS OF COMMUNES IN THE AGGLOMERATION OF SZCZECIN AND THE DEMOGRAPHIC MANIFESTATIONS OF THE PHENOMENON OF SUBURBANISATION OF SZCZECIN IN THE YEARS 2002–2010

Suburbanisation is understood as "urban functions spilling out of the city centres into the surrounding areas." It is a process that occurs universally, observed both in developed and developing countries. Essentially, it happens in large urban centres and is seen as one of the phases of their development. The article presents research on the demographic and in part the financial aspect of this phenomenon for communes surrounding the largest city in Western Pomerania – Szczecin. It is said that for the neighbouring communes, suburbanisation is a positive phenomenon that allows the communes to obtain additional income. However, the increasing interest in areas intended for single-family housing is also linked to expenditure especially investment in the technical infrastructure. The article will present a study of the relationship between the proposed rate of suburbanisation and selected items in the budgets of the communes of Kołbaskowo, Dobra (Szczecińska), Police, Goleniów, Kobylanka, Gryfino and Stare Czarnowo. The period of analysis covers the years 2002–2010. Relationship analysis will provide answer to question: is greater influx of people into the studied communes related to the size of chosen expenditures.